

MISKOLCI EGYETEM

**MŰSZAKI FÖLD- ÉS
KÖRNYEZETTUDOMÁNYI
KAR**

ÖKOLÓGIA

ETIKATANÁR
(NAPPALI MUNKAREND)

2024/25. TANÉV, I. FÉLÉV

TANTÁRGYI KOMMUNIKÁCIÓS DOSSZIÉ

MISKOLCI EGYETEM
MŰSZAKI FÖLD- ÉS KÖRNYEZETTUDOMÁNYI KAR
FÖLDRAJZ-GEOINFORMATIKA INTÉZET

TARTALOMJEGYZÉK

1. Tantárgyleírás
2. Részletes tematika
3. Egyéb követelmények

1. TANTÁRGYLEÍRÁS

Tantárgy neve: Ökológia	Tantárgy Neptun kódja: MFKFT6204 Tárgyfelelős intézet: Földrajz- Geoinformatika Intézet Tantárgyelem: kötelező
Tárgyfelelős: Hegedűs András, PhD, egyetemi docens	
Közreműködő oktató(k):	
Javasolt félév: 3.	Előfeltétel: nincs
Óraszám/hét: 2 ea. + 0 gy.	Számonkérés módja: vizsga
Kreditpont: 2	Munkarend: nappali
<p>Tantárgy feladata és célja: A tárgy célja az egyed fölötti szerveződési szintű élő rendszerek fontosabb tulajdonságainak, működésük alapvető szabályszerűségeinek és a térbeli elterjedésüket meghatározó tényezőknek a megismerése. A tárgy keretén belül a hallgatók megismerik a populációk, társulások, ökoszisztémák és a bioszféra felépítésének és működésének törvényszerűségeit és sajátosságait, különös tekintettel az ember (társadalom) azokra gyakorolt hatásaira és azok következményeire.</p> <p>Fejlesztendő kompetenciák: tudás: Tájékozott a mai modern társadalom morális kérdései, a demokratikus alapértékek, az emberi jogok, a társadalmi egyenlőtlenségek, a környezetvédelem, a globalizáció, a kulturális különbségek körében. képesség: Képes a tantárgyak etikai kérdéseinek feldolgozására. Képes a szakmai információforrások megtalálására, értelmezésére, felhasználására és ezek közvetítésére. attitűd: Felkészült az eutanázia, az élethez való jog, az abortusz, a tanatológia, a környezetvédelem etikai kérdéseinek, a globalizáció, a test és a lélek viszonya morális kérdéseinek, továbbá az ösztön és az önreflexió, az önuralom kérdéseinek reális közvetítésére, a szabadság és a determináltság dilemmáinak felismerésére. Elkötelezett a demokratikus gondolkodásra nevelés iránt, valamint fontosnak tartja a fenntarthatóság és környezettudatosság, illetve a médiatudatosság kialakítását a tanulóknál.</p>	
<p>Tantárgy tematikus leírása: Az előadások során rávilágítunk az élővilág szerveződési szintjein belül megnyilvánuló biotikus kölcsönhatásokra, melyek meghatározó szerepet játszanak az élettér populációk közötti felosztásában. Megvizsgáljuk az élő rendszerek és élettelen környezetük között fennálló kapcsolatokat, anyagkörforgásokat és ezek hatását a különböző ökoszisztéma típusok kialakulására. A természetes ökoszisztémák jellemzésekkor szót ejtünk az antropogén hatásokról, a mesterséges ökoszisztémák jellemzőiről. Az alapvető összefüggések elsajátítása után a tárgy kitér a környezet védelmének ökológiai problémáira, az azokat kiváltó okokra, folyamatokra és várható hatásaira.</p> <p>Témakörök: Az ökológia tárgya, helye a tudományok körében. A biológiai organizáció, egyed fölötti biológiai szerveződési szintek. A bioszféra kialakulásának és fejlődésének rövid áttekintése. Az élettelen környezet és az élő rendszerek együtt fejlődése. Ökológiai alapelvek és alapfogalmak (környék, környezet, tűrőképesség, ökológiai fülke). Az élettelen környezeti tényezők és hatásuk az élő rendszerekre. Az élő környezet; a populáció (fogalma, térszerkezete, időbeni változása, populáción belüli kapcsolatok), a társulás (fogalma, felépítése, változásai, társuláson belüli kapcsolatok). Ragadozás és versengés. Anyag- és energiaforgalom a társulásokban és az ökológiai rendszerekben, az ökoszisztémák produktivitása. Magyarország legjellemzőbb társulásainak ökológiai szempontú áttekintése. A biológiai sokféleség (biodiverzitás) értelmezése, mérése,</p>	

jelentősége, változása. Az ökológiai rendszerek stabilitása, érzékenysége, terhelhetősége. A társadalom hatása az ökológiai rendszerekre, az ökológiai lábnyom. A természetvédelem ökológiai alapjai, fontosabb nemzetközi egyezmények, hazai szabályozás. Hazai és nemzetközi, időszerű esettanulmányok elemzése.

Oktatási módszerek:

Előadás szemléltetéssel. Grafikonok, ábrák és esettanulmányok elemzése, valamint az elméleti megállapításokat alátámasztó példák gyűjtése egyéni és csoportmunkában.

Félévközi számonkérés módja és értékelése:

Az aláírás feltétele az előadások során bemutatásra kerülő esettanulmányok elemzésében való tevékeny részvétel.

Kollokvium teljesítésének módja, értékelése:

A vizsga során az elméleti ismeretek elsajátításáról kell számot adni, minél több gyakorlati jellegű példával alátámasztva.

A vizsga értékelése: 100–85% jeles; 84–75% jó; 74–63% közepes; 62–51% elégséges; 50–0%; elégtelen.

Kötelező irodalom:

Begon, M. – Howarth, R.W. – Townsend, C.R. 2014: Essentials of Ecology (4th). Wiley. 480 p.

Lányi Gy. 1998: Ökológia tényről tényre: Enciklopédia és értelmező szótár. Környezet és Fejlődés Kiadó, Budapest, 192 p.

Majer J. 2004: Bevezetés az ökológiába. Dialóg Campus, Budapest-Pécs, 254 p.

Pásztor E. – Obrony B. (szerk.) 2007: Ökológia – Nemzeti Tankönyvkiadó Zrt., Budapest, 420 p.

Ajánlott irodalom:

Begon, M. – Harper, J. L. – Townsend, C. R. 1990: Ecology – Blackwell Scientific Publications. Boston. 945 p.

Heinrich, D. – Hergt, M. 1994: Ökológia (SH atlasz 8. köt.) – Springer Hungarica, Budapest, 284. p.

Reichholf, J 2010: A kék bolygó : Bevezetés az ökológiába. Dialóg Campus, Budapest-Pécs, 127 p.

Széky P. 1987: Korunk környezetbiológiája: Az ökológia alapjai. Tankönyvkiadó, Budapest, 153 p.

2. RÉSZLETES TEMATIKA

DÁTUM	TÉMA
09. 11.	Az ökológia tárgya, helye a tudományok körében. A biológiai organizáció, egyed fölötti biológiai szerveződési szintek.
09. 18.	A bioszféra értelmezése, kialakulása, fejlődése. Az élettelen környezet és az élő rendszerek együtt fejlődése.
09. 25.	Ökológiai alapelvek és alapfogalmak (környék, környezet, tűrőképesség, ökológiai fülke).
10. 02.	Az élettelen környezeti tényezők és hatásuk az élő rendszerekre.
10. 09.	A populáció.
10. 16.	A társulás.
10. 23.	Oktatási szünet.
10. 30.	Oktatási szünet.
11. 06.	Ragadozás és versengés. Anyag- és energiaforgalom a társulásokban és az ökológiai rendszerekben.
11. 13.	A biológiai sokféleség (biodiverzitás) értelmezése, mérése, jelentősége, változása.
11. 20.	Az ökológiai rendszerek stabilitása, érzékenysége, terhelhetősége.
12. 27.	A társadalom hatása az ökológiai rendszerekre, az ökológiai lábnyom.
12. 04.	A természetvédelem ökológiai alapjai, fontosabb nemzetközi egyezmények, hazai szabályozás.
12. 11.	Esettanulmányok elemzése. Összefoglalás.

3. EGYÉB KÖVETELMÉNYEK

Nincsenek egyéb követelmények.